

Ww magazine

Magazine over Werk,
Inkomen, Zorg en Persoonlijke ontwikkeling

Het einde van het
Zwitserlevengevoel
ONS PENSIOEN IN 2020

Zoek de verschillen!
Wat er veranderde
en hoe het zal worden
18 voorbeelden


Als we de bank al niet meer
kunnen vertrouwen...
wie dan wel?
**Alles over de kracht
van het individu**

Trendwatcher
Adjiedj Bakas
voorspelt:
De slag om de
toekomst gaat in
de middenklasse
plaatsvinden

PLANNEN VOOR DE TOEKOMST

TRENDWATCHER
ADJIEDJ BAKAS VOORSPELT:

DE SLAG
OM DE
TOEKOMST
GAAT IN DE
MIDDENKLASSE
PLAATSVINDEN

A close-up portrait of Adjiedj Bakas, a man with short dark hair, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a patterned tie. He is resting his chin on his right hand, which has a ring on the ring finger. The background is a warm, textured orange-brown color.

Glazen bollen waarmee de toekomst kan worden voorspeld zijn overbodig geworden. Toekomstscenarios worden nu gemaakt op basis van trends in de samenleving en ervaringen in de verleden. Dat leidt tot heel wat betrouwbaarder resultaten.

Toonaangevend trendwatcher Adjiedj Bakas maakt er steeds meer naam mee. Hij was bereid ons te vertellen wat we de komende jaren in ons land kunnen verwachten.

De komst van de huidige economische crisis was voor Bakas geen verrassing, omdat alles immers in cycli verloopt. "De jaren '10 worden een herhaling van de jaren '80. Ook die jaren tachtig kenden overheidsbezuinigingen, krakersrellen en crisis. Maar ze brachten ook de pc en internet. Dergelijke vernieuwingen krijgen we na deze recessie ook weer. Maar nu zitten we nog in de periode vóór het nieuwe tijdperk. Ik noem dit een economische winter, een periode waarin je jezelf gaat herbronnen en herijken. Daarna komt de lente," zo steekt hij van wal.

Adjiedj Bakas (1963) is trendwatcher en internationaal veelgevraagde spreker. Hij schreef bestsellers als *Megatrends Nederland* (2005), *De Toekomst van de Liefde* (2010) en *The Future of Faith* (2010). Dit voorjaar verschijnt zijn nieuwste boek *De Toekomst van Gezondheid*.

www.bakas.nl

Mauwen over China

Die lente komt echter niet vanzelf. Nederland moet volgens hem hard werken aan een goede toekomst. "De grootste uitdaging waar we de komende jaren voor staan, is om een verwend geraakte bevolking af te leren boven haar stand en op de pof te leven. We moeten gaan versoberen en inventiever zijn. Over tien jaar zijn we namelijk een slaapland," zegt hij. In slaaplannen heerst een rustig, stabiel politiek klimaat, maar het land blijft in de middenmoot hangen en er is geen ambitie dat te veranderen. "Voor het eerst in 150 jaar ontwikkelt de volgende generatie Nederlanders zich niet verder dan de generatie ervoor. Kinderen van hbo'ers en academici kiezen voor sociale daling. Ook daarom gaat Nederland een slaapland worden. Dat is prima als je daar gelukkig mee bent, maar verarming is dan onvermijdelijk en we moeten straks dan ook niet gaan mauwen dat China de baas wordt in de wereld." Want China is volgens Bakas in opmars als supermacht en wordt een van de belangrijkste spelers in de wereld.

Een andere smaak

Over tien jaar is in onze maatschappij ook het huidige klassenstelsel veranderd, zo stelt de trendwatcher. "We krijgen een soberder maatschappij met een scherpe klassenscheiding. De tijd van nivellering is voorbij. De elite van slimme, hoogopgeleide, innovatieve mensen gaat hun werk wel vinden. De arbeidersklasse hoeft zich ook geen zorgen te maken. Er is altijd behoefte aan een loodgieter, een timmerman en een schilder. In de middenklasse gaat de slag om de toekomst plaatsvinden. Veel beroepen in deze klasse zijn over tien jaar overbodig geworden, ofwel door technologische vooruitgang ofwel door concurrentie uit Azië."

De middenklassers kunnen volgens Bakas kiezen: of ze proberen zich te verheffen tot de elite, of ze nemen genoegen met een plaats in de arbeidersklasse. "Een andere smaak is er niet. De middenklasse zal zich heel goed moeten bedenken of ze nog wel drie keer per jaar op vakantie kan. Of er nog wel werk voor haar is en of ze zich dan niet als de sodemieter moet omscholen. Het onderwijsstelsel zal in ieder geval mee moeten veranderen met de arbeidsmarkt. We sturen onze kinderen nog altijd naar de universiteit om rechten of sociologie te studeren. Waarom? We hebben straks IT'ers, dijkbouwers en watermanagers nodig! En vooral technici, want technologie wordt echt hét ding."

Genpaspoort

Als we doorgaan op de huidige voet is Nederland volgens een grote Amerikaanse kredietbeoordelaar in 2060 failliet. Grootste oorzaken: vergrijzing en zorgkosten. "Onze zorgsector is veel te duur. Het systeem van een lage premie als je lang schadevrij rijdt met de auto, zou je naar de zorg moeten verplaatsen. Je gaat dan mensen belonen voor de preventie van ziekte. Binnen tien jaar hebben we allemaal een genpaspoort en daarmee weten we precies welke kwalen we gaan krijgen in ons leven. Daar kun je dan voor gaan sparen en naar gaan plannen. Spaar je voor een derde vakantie of voor je plastic heup? Dat wordt dan de vraag."

Om mee te blijven tellen in de wereld, zal Nederland volgens Bakas ook de pensioenleeftijd omhoog moeten krikken. "De pensioenleeftijd van 65 jaar is een piramidespel. Die leeftijd moet naar minimaal 75 jaar. De trend



wordt bovendien oud en arm. Met een toenemende levensverwachting gaat de vraag spelen hoe lang je wilt leven. We gaan nu een generatie krijgen die op een waardige manier uit het leven wil stappen als ze vinden dat hun leven compleet is. We zullen dat ook gaan vastleggen. Er komt al een euthanasiehotel in Amsterdam en de pillen zijn via het internet te koop. We hebben over tien jaar 500.000 demente Nederlanders. Die gaan de straat op, nemen spullen mee uit de winkels zonder af te rekenen... Hoe gaan we dat doen? Ik vind dat we moeten stimuleren dat mensen vastleggen wanneer ze hun leven willen beëindigen."

Middeleeuwen

De wereld is dankzij technologie een stuk toegankelijker voor iedereen. Anderzijds gaan we steeds meer rust en veiligheid zoeken in de nabijge

‘Eigenlijk komen de middeleeuwen terug, maar dan beter gefaciliteerd.’



omgeving. ‘Glocalisering’ noemt Bakas deze trend. “Enerzijds is er de globalisering, anderzijds kiezen we voor lokaal. De eigen streek en de eerste overheid worden belangrijker. De individualisering is over zijn hoogtepunt heen en mensen gaan weer groepjes en dorpjes vormen. Eigenlijk komen de middeleeuwen terug, maar dan technisch beter gefaciliteerd. De economische motor ligt echter niet in dorpjes, maar in de stad. Het platteland loopt steeds verder leeg. In 2040 woont slechts 20% van de Nederlanders buiten de stad. Platteland wordt voor leisure, vrijetijdsbesteding en ‘boer zoekt vrouw’. Hoewel we die laatste ook in de stad kunnen gaan opnemen. We gaan leegstaande kantoorruimte, nu al zeven miljoen vierkante meter, namelijk gebruiken als stadsboerderijen om verse groenten te verbouwen.”

Madido-vrouwen

Hard werken voor en in de toekomst betekent ook dat er meer arbeidsproductiviteit nodig is. Naast oudere werknemers kunnen vrouwen die parttime werken hier flink aan bijdragen, volgens Bakas. Steeds slimmere huizen maken dat mogelijk. “De ‘madido-vrouw’ die alleen maandag, dinsdag en donderdag werkt, is een luxeverschijnsel, dat moet soberder. Het huishouden was in de tijd van mijn oma een full-time job. Inmiddels kost het veel minder tijd en dat gaat nog veel meer veranderen. Het huis wordt een energiecentrale, dat zichzelf van energie gaat voorzien. We hebben onze eigen zonnecellen in de ruiten, onze uitwerpselen en compost worden weer omgezet in biogas en ook voor de waterzuivering zorgt ons huis of blok huizen zelf. Bovendien laad je je elektrische scooter of auto op aan je huis, dus het wordt ook een benzinepomp.”

Energie wordt volgens Bakas in de toekomst ook meer gehaald uit kerncentrales en steenkool. “Kernenergie komt terug en deze vorm wordt heel goedkoop. De Chinezen hebben inmiddels een kernenergiecentrale ontwikkeld die 3000 jaar op dezelfde hoeveelheid uranium als de huidige kan draaien. Wat we ook gaan zien is het ondergronds vergassen van kolen om vervolgens dat gas op te pompen. Nederland heeft een steenkoolvoorraad, in Zuid-Limburg en in de Achterhoek, die samen tachtig keer de hoeveelheid gas van Slochteren oplevert. Oppompen en exporteren, daarmee kan Nederland flink geld verdienen.”

Bak chips

Voor het verhogen van de arbeidsproductiviteit ziet Adjiedj Bakas een belangrijke rol voor de vakbonden weggelegd. “Er zijn nu al veel banen overbodig geworden door technologie. De komende jaren gaat dit met 100.000’en anderen ook gebeuren. Ik vind het een taak van de bond om tegen mensen te zeggen dat ze zich moeten omscholen om wat anders te gaan doen en niet met een uitkering en bak chips te gaan zitten mopperen voor de tv. De bonden moeten zeggen: ‘Prima dat u rouwt, maar u krijgt geen uitkering. We gaan daar ook niet voor lobbyen. We lobbyen wel voor nieuw werk voor u dat misschien wel minder betaalt. Dat is niet erg, want u heeft toch geen drie flatscreens nodig en u hoeft ook niet drie keer per jaar op vakantie. Het wordt soberder, maar u moet niet zeuren, want u wordt wel gelukkiger.’” Bovendien zullen bonden zich moeten heroriënteren op hun werkzaamheden. “Alles verloopt in cycli, waarin je in de ene cyclus opbouwt en dat in de volgende weer afbouwt. Dat geldt ook voor vakbonden. Bijna alle agendapunten zijn nu bereikt. Dus wat worden je doelstellingen in de komende twintig jaar en hoe ga je die bereiken?”

Moeten we ons zorgen maken in Nederland? We worden een land in slaapstand en gaan over 50 jaar wellicht failliet. Maar Bakas ziet het niet zo somber in. “We hoeven ons geen zorgen te maken, mits we maar kiezen voor productiviteit. Maar daarvoor moeten we wel onze verwerende levensstijl opgeven en mensen verantwoordelijker maken voor hun eigen leven. Bovendien kun je wel toekomstscenario’s schetsen, maar je moet altijd rekening houden met de jokers in het kaartspel, die alles weer in de war kunnen gooien.” ●